

בבית המשפט העליון

רע"א 5712/98

בפני: כבוד הנשיא א' ברק

המבקש: קצין התגמולים

נ ג ד

המשיב: אבי בראונשטיין

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט
המחוזי בת"א-יפו בע"א 1983/96 מיום 28.6.98
שניתן על ידי כבוד השופטים: ד"ר ד' פלפל,
א' קובו, י' גלין

בשם המבקש: עו"ד מרים רובינשטיין

בשם המשיב: עו"ד נפתלי גרינברג

חקיקה שאוזכרה:

חוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט-1959 [נוסח משולב]: סעי' 35

החלטה

1. המשיב הגיש בשנת 1984 בקשה להכיר בו כנכה לפי [חוק הנכים \(תגמולים ושיקום\)](#) [נוסח משולב], תשי"ט 1959- (להלן: החוק), בגין מחלת בכטרב בה לקה. בחוות דעת מיום 13.11.86 ציין ד"ר אלחלל, המומחה מטעם המבקש, כי סיבת המחלה אינה ידועה וכי לגורם התורשתי משקל רב. עם זאת, המליץ המומחה לקבוע כי מחלתו של המשיב הוחמרה ב-50% עקב שירותו הצבאי. המלצה זו אומצה על ידי המבקש, בהחלטתו מיום 9.6.87.

2. המשיב ערער על החלטת המבקש וטען כי היה מקום להכיר בגרימה מלאה של המחלה עקב השירות הצבאי ולא רק בהחמרה חלקית שלה. ערעורו של המשיב עבר גלגולים שונים. במהלך הדיונים הוגשו שורה של חוות דעת על ידי כל אחד מהצדדים. במסגרת דיונים אלה הגיש מומחה מטעם המבקש (פרופ' פרס) ארבע חוות דעת בהן טען כי המשיב אינו חולה במחלת בכטרב ולכן, אין מקום להכיר בו כנכה. בחוות הדעת הרביעית ציין פרופ' פרס כי השאלה העיקרית היא האם חולה המשיב במחלה האמורה. הוא חזר על עמדתו לפיה המשיב אינו חולה במחלה, והוסיף וציין כי האתיולוגיה של המחלה אינה ידועה.

3. על סמך חוות דעתו הרביעית של פרופ' פרס, קבע המבקש כי המשיב אינו חולה במחלת בכטרב. קביעה זו נעשתה תוך שימוש ב[סעיף 35](#) לחוק. המבקש קבע, כי יש לראות בחוות הדעת האחרונה של פרופ' פרס ראייה חדשה, המצדיקה את המסקנה כי המשיב אינו חולה במחלת בכטרב ולכן, אינו סובל מנכות שנגרמה עקב שירותו הצבאי.

4. המשיב ערער לועדת הערעורים על החלטתו של המבקש. בהסכמת הצדדים מונה פוסק רפואי, אשר נדרש להכריע בשאלה אם סובל המשיב ממחלת בכטרב, והאם נגרמה לו נכות עקב כך. המומחה (פרופ' רובינוב) קבע כי המשיב סובל מהמחלה וכי נגרמה לו בעטייה נכות משמעותית. בעקבות מסקנה זו המשיכה ועדת הערעורים ודנה בערעורו של המשיב. נקבע, כי יש לקבל את הערעור ולקבוע כי מחלתו של המשיב נגרמה עקב שירותו הצבאי. בהחלטתה הדגישה הועדה, כי נושאו של הערעור הוא החלטת קצין התגמולים לפי [סעיף 35](#) לחוק, והשאלה היא אם עומדת החלטה זו על כנה לאור קביעתו של הפוסק הרפואי כי המשיב חולה במחלת בכטרב. נקבע, כי לאור החלטת הפוסק הרפואי יש לדחות את חוות הדעת של פרופ' פרס. ממילא,

הביאה מסקנה זו לביטולה של הראיה החדשה עליה נסמכה החלטתו של המבקש. ועדת הערעורים הוסיפה וקבעה, כי בהחלטתו הראשונה הכיר המבקש בקיומו של קשר סיבתי בין מחלתו של המשיב לבין שירותו הצבאי וכעת הוא מנוע מלטעון להעדר קשר סיבתי כאמור. הועדה הוסיפה וקבעה בהחלטתה, כי המבקש שם את יתרו על הטענה כי המשיב כלל אינו חולה במחלה. המבקש נמנע מלהביא חוות דעת שתקבע כי חבלה או מאמצים גופניים אינם יכולים לגרום למחלה ונמנע מלטעון להעדר קשר סיבתי, ולכן לא הובאה כל ראיה חדשה בסוגיה זו. לבסוף נקבע, כי לאור העובדה שהמבקש הכיר בקיומו של קשר סיבתי בין מחלת המשיב לשירותו הצבאי, אין מנוס מהמסקנה כי המחלה נגרמה עקב השירות ולא רק הוחמרה בעטיו.

5. על החלטה זו ערער המבקש לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו (ע"א 1983/96). המשיב הגיש ערעור שכנגד אשר נגע לעניין ההוצאות. בית המשפט (השופטים: ד' פלפל, א' קובו וי' גליון) דחה את ערעורו של המבקש ואישר את פסק דינה של ועדת הערעורים ואת נימוקיה. הודגש, כי אין מקום להתערב בהחלטתה הסופית של הועדה. בית המשפט קבע, כי חוות הדעת בה ראה המבקש ראיה חדשה איננה בגדר ראיה חדשה שכן תוכנה, כמו גם עמדתו של המומחה מטעם המבקש, היו ידועים למבקש עוד לפני הכרעת הפוסק הרפואי בעניין. נקבע, כי בניסיונות אלה אין מדובר בראיה חדשה כאמור בסעיף 35 לחוק המצדיקה פתיחה מחדשת של הדין. יצוין, כי חרף העובדה שועדת הערעורים קבעה כי מחלתו של המשיב נגרמה עקב השירות הצבאי (ולא רק הוחמרה בגינו), מציין בית המשפט כי מסקנתה של הועדה היתה כי המחלה הוחמרה עקב השירות. הערעור שכנגד שהגיש המשיב, הנוגע לעניין ההוצאות, התקבל. למשיב נפסקו הוצאות בסך 50,000 ש"ח בתוספת מע"מ.

6. בפני בקשת רשות ערעור המכוונת כנגד פסק דינו של בית המשפט המחוזי. בבקשתו טוען המבקש כי ההחלטה הראשונה בעניינו של המשיב נעשתה לפניו משורת הדין ולא היה בה כדי לכבול אותו בהחלטותיו המאוחרות. המבקש מוסיף וטוען, כי בפסק דינו של בית המשפט המחוזי נפלה טעות לפיה הכיר בית המשפט בהחמרת מחלת המשיב בשעה שועדת הערעורים קבעה כי המחלה נגרמה עקב השירות. נטען, כי אם סבר בית המשפט שמדובר בהחמרה בלבד, היה עליו לקבל את ערעורו של המבקש ולהימנע מלפסוק הוצאות כנגדו. אם, לחילופין, סבר בית המשפט כי המחלה אכן נגרמה עקב השירות הצבאי, היה עליו לציין זאת בהנמקתו. המבקש טוען עוד, כי צדק בקביעתו לפיה מהווה חוות דעתו האחרונה של פרופ' פרס, המומחה מטעמו, ראיה חדשה כאמור בסעיף 35 לחוק. נטען, כי היה מקום להכיר בחוות הדעת כראיה חדשה גם בשאלת קיומו של קשר סיבתי בין המחלה לשירותו הצבאי של המשיב. המבקש מוסיף וטוען, כי שגו הערכאות קמא באופן בו פרשו את סעיף 35 לחוק. נטען, כי אילו עמדה חוות דעתו של פרופ' פרס לנגד עיני המבקש מלכתחילה הוא היה נמנע מלקבל את החלטתו הראשונה. די בכך, לטענת המבקש, כדי להרים את הנטל הנדרש לצורך הפעלת

[סעיף 35](#). בהתאם נטען, כי שגו הערכאות קמא עת קבעו כי המבקש לא סתר את עמדת המשיב. נטען, כי נפקותה של שגיאה זו הוא בהיפוך הנטל הראיתי הקבוע בחוק. לבסוף, טוען המבקש כי שגה בית המשפט קמא בהטילו עליו סכום הוצאות כפי שנפסק. נטען, כי סכום זה אינו מתיישב עם היות המבקש גוף ציבורי בעל משאבים מוגבלים. נטען, כי סכום זה "...יש בו להמריץ את המבקש לא למלא את חובותיו שבדין מאימת ה'עונש' הכספי שיוטל עליו אם יכשל בהליך".

7. המשיב מתנגד לבקשת רשות הערעור וטוען כי אין בה כדי להצדיק דיון של ערכאה שלישית בעניין. לטענת המשיב המחלוקת היחידה בין הצדדים נגעה לשאלה האם הוא חולה במחלת בכטרב ואילו שאלת הקשר הסיבתי בין המחלה לבין שירותו הצבאי כלל לא עמדה במחלוקת, לאור הכרת המבקש בקשר הסיבתי ביחס להחמרת המחלה. המשיב מוסיף וטוען, כי המחלוקת העובדתית היא שהביאה למינויו של פוסק רפואי זה, אימץ את עמדת המשיב. במצב דברים זה נשארה במחלוקת רק השאלה אם נגרמה המחלה עקב השירות הצבאי או רק הוחמרה בעטיו. בנסיבות אלה, כך נטען, יישמה הועדה כראוי את ההלכה הפסוקה כאשר קבעה כי מחלת המשיב נגרמה במלואה עקב שירותו הצבאי. המשיב מוסיף וטוען כי צדקו הערכאות קמא בקביעה לפיה אין לראות בחוות הדעת הרביעית של המומחה מטעם המבקש, ראייה חדשה כאמור [בסעיף 35](#) לחוק. נטען, כי כל שנאמר באותה חוות דעת היה כי המבקש אינו חולה במחלה וכי מרגע שדעה זו נדחתה על ידי הפוסק הרפואי שוב אין לה כל תוקף והיא אינה בגדר ראייה חדשה. המשיב מוסיף וטוען, כי אין בחוות הדעת של המומחה כל התייחסות לעניין הקשר הסיבתי בין המחלה והשירות הצבאי וכי לטיעון זה אין זכר בהחלטת המבקש, שקבע כי המשיב כלל אינו חולה. המשיב דוחה את טענתו של המבקש לפיה ההכרה הראשונה בנכותו היתה לפני משורת הדין. הוא מדגיש כי הכרה זו נעשתה על סמך המלצתו של המומחה מטעם המבקש (ד"ר אלחלל), וטוען כי אין כל שחר בטענה שמדובר במעשה של חסד. לבסוף, טוען המשיב כי אין להעניק למבקש רשות ערעור בכל הנוגע לשאלת ההוצאות. המשיב מדגיש, כי מאבקו להכרה בו כנכה צה"ל נמשך חמש עשרה שנה והיה כרוך בהוצאות רבות. פסיקתו של בית המשפט קמא משקפת, איפוא, את ההוצאות הרבות שנגרמו לו במהלך השנים וביניהן הוצאות עבור חוות הדעת הרפואיות אותן נדרש להציג במהלך השנים.

8. לאחר שבחנתי היטב את טענות הצדדים הגעתי למסקנה כי דין בקשת רשות הערעור להדחות. הלכה פסוקה היא, כי רשות ערעור אינה ניתנת אלא במקרים המעלים שאלה משפטית, חוקתית או ציבורית בעלת השלכות רחבות, החורגות מעניינו של המקרה הבודד (ראו: [ר"ע 103/82](#), חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123). לא מצאתי בבקשה שבפני את אותה שאלה רחבה הדרושה לצורך מתן רשות ערעור. כל שיש בבקשה זו הן נסיבותיו המיוחדות של המקרה שבפני והשגותיו של המבקש על קביעותיהן העובדתיות של הערכאות קמא. משפסקו הערכאות קמא, לאור נסיבותיו המיוחדות של המקרה וקביעתו של

הפוסק הרפואי שמונה בהסכמת הצדדים, כי חוות הדעת עליה נשען המבקש אינה בגדר ראייה חדשה, כאמור בסעיף 35 לחוק, לא מתעוררת השאלה הרחבה לה טען המבקש ביחס לפרשנותו של סעיף 35. למעלה מהצריך יצוין, כי נסיבותיו של רע"א 3630/97 קצין התגמולים נ' מולא עלי, (טרם פורסם), שונות מנסיבות המקרה שלפנינו. אותו מקרה עסק במבקש גימלה אשר הסתיר מקצין התגמולים את העובדה כי נפגע בתאונת דרכים קודם להחמרה במצבו. אין לגזור דין שווה בין שני מקרים אלה. גם בטענתו של המבקש ביחס לטעות שנפלה בפסק דינו של בית המשפט המחוזי - ומבלי להכריע בדבר - אין כדי להצדיק דיון של ערכאה שלישית בעניין. טענותיו של המבקש ביחס לגובה ההוצאות שנפסקו לחובתו אינן מצדיקות אף הן מתן רשות ערעור. יפים לעניין זה דבריו של הנשיא שמגר בר"ע 618/85 פרופ' ג'ון הול נ' פרופ' ישראל שצמן, פ"ד לט(4) 445,

:448

"בהקשר לרשות ערעור בעניין הוצאות משפט אין לפנות אל השאלה, אם הסכום נראה מועט או רב, אלא יש לפנות אל הקווים המנחים, שהותוו על-ידי בית-משפט זה בר"ע 103/82, והמפרטים, באילו מקרים ייטה בית-משפט זה להעניק רשות ערעור".

בנסיבות אלה, דין בקשת רשות הערעור להדחות.

המבקש ישלם למשיב הוצאות בסך 5,000 ש"ח.

ניתנה היום, ג' בשבט התשנ"ט (20.1.99).

ה נ ש י א

העתק מתאים למקור
שמריהו כהן - מזכיר ראשי
/דד/A02.98057120

נוסח זה כפוף לשינויי עריכה וניסוח